

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1083.

CHICAGO, ILL., 14. JUNIJA, (JUNE 14), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

SSPZ. in združenje.
Javno lastništvo prometnih sredstev, elektran in plinaren "je ljudstvu škodljivo".
Pretepi in pijančevanja.
Za subvencioniranje ljubljanskega vseučilišča.
Angleška priloga "Proletarca".
Veličina socialistične organizacije v Berlinu.
S konvencije SSPZ. v Indianapolisu.
Agitacija za "Proletarca".
Dodatek k argumentom nasprotnikov evolucije: J. M. Trunkovi argumenti (Ivan Molek).
Socialistična stranka v Franciji napredovala v glasovih in mandatih.
Dva slovenska lista v Ameriki prenehala — eden umira.
Moskva dala francoskim komunistom 25,000,000 frankov podpore.
Jugoslavija — dežela ministrov.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

O pennsylvanski konferenci in drugo.
Za Canonsburg-Strabane.

Emil Herman v Minneapolis.
Vrtni koncert in piknik "Save".
Kako je s klubom na Pullmanu.
Socialistični piknik v Riverview dobro uspel.
Deveto zborovanje ohijske Konference J.S.Z. v Clevelandu.
Veselica kluba JSZ. v Bridgeportu.
Frank Udovičev naznanilo o razposlanih slikah VII. zbora.
Kakšni bodo dohodki stavbinskega fonda JSZ. v tej polovici leta.
Povečana številka "Proletarca" (članek na platnicah).
Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference J. S. Z.
Priredbe klubov J. S. Z.
Isobraževalna akcija JSZ.
Iz upravnštva.

RAZNO.

Pobožna rodbina (J. S. Machar).
Misel (pesem, A. Čebular).
Anton Šubelj na koncertih med Amerikanci.
Književni vestnik.
Prvi letošnji izlet društva Pioneer.
Šubljev koncert na Elyju.
Seznam slovenskih priredb v Chicagu.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtak. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

Povečana številka "Proletarca".

DNE 5. JULIJA izide "Proletarec" na 48 straneh. V tej povečani številki bo priobčen zapisnik sedmega rednega zbora, ob enem pa bo to prva kampanjska številka. Poleg raznih člankov in drugih spisov bo imela tudi ilustracije.

Ali to še ni vse. "Proletarec" bo imel v tej izdaji prvo večjo angleško prilogo. Kaj ji je namen, vidite v resolusiji "Angleška priloga Proletarca", ki je priobčena v tej številki. Na sodelovanje zanjo je vabljen posebno mladina.

Predno bo angleška priloga začela redno izhajati, se mora po sklepu zbora zbrati poseben tiskovni fond \$500, ki bo omogočil, da bo Proletarec tekom enega leta izhajal povečan osem strani na mesec, da slovenski del ne bo na škodi. V izdaji dne 5. julija bodo razna priporočila od strani naših mladih prijateljev in njihovi dopisi ter članki. Ako se pokaže že do tedaj volja, da so naši sodruzi pripravljeni zbrati ta fond čimprej, bo angleška priloga po 5. juliju redno izhajala, vsekakor pa začne izhajati redno vsaj avgusta. Številka dne 5. julija pa bo uvod v to spremembo.

Vsled važnosti, ki jo bo imela, je potrebno, da se ji cirkulacija poveča. Vsako mladinsko društvo je dobi nekaj izvodov, toda mi bi jo radi poslali več.

Zato se obračamo na sodruge in somišljenike, da jo naroče vsaki po nekaj izvodov. Cena ji je 10c, kar sicer ne pokrije naših stroškov, toda je vendarle pomoč; ob enem nas bodo naročila uverila, da bodo naročene številke v resnici razdane.

Ako bo naročenih vsaj par tisoč izvodov, bo to značilo, da bo ta prva letošnja kampanjska številka imela velik krog čitateljev in da bo dosegla svoj namen.

Ako želite, da jo pošljemo na posamezne naslove od tukaj, nam jih navedite. Priporočamo, da z naročili ne odlašate, in pa, da to številko oglašate ter vzbudite zanjo zadostno zanimanje.

Vsi spisi zanjo morajo biti v uredništvu najpozneje dne 27. junija.

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1083.

CHICAGO, ILL., 14. JUNIJA, (JUNE 14), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

S. S. P. Z. IN ZDRUŽENJE

SEDMA REDNA KONVENCIJA Slovenske Svobodomiselnice Podporne Zveze v Indianapolisu je na svoji drugi seji dne 4. junija t. l. izjavila s 65 proti 22 glasovom, da je ideja združenja zanjo vsaj za nekaj let definitivno odklonjena. Izmed članov glavnega odbora so se izrekli samo trije za združenje, vsi drugi proti.

S kom naj se bi združila SSPZ.?

Naravno, s SNPJ.

Ali—SSPZ. se je ustanovila proti nji. Bila ji je ves čas konkurenčna organizacija — dasi izmed vseh najbližja — bližja npr. kot pa S. D. P. Z., toda ne v praksi. Slednja se je l. 1921 združila s SNPJ. ne samo ker je tako želelo njeno članstvo, ampak ker je bil njen odbor za združitev. Ako nasprotuje Združitvi glavni odbor ene ali druge prizadete organizacije, je stvar a priori pokopana.

Članstvo SSPZ. je bilo za združenje. Izreklo se je zanj z referendumom. Dve konvenciji sta ga potrdili. Opozicija je bila tedaj zelo šibka, znala pa si je pridobiti legalno pomoč, katera je združitev preprečila, in od tedaj je SSPZ. bila v negotovosti: "Ali bo kaj z združenjem, ali ne bo?" Definitivno je odgovorila nanj sedma redna konvencija, in odgovor je tak, kakršnega je bilo v danih okoliščinah pričakovati.

Nihče, ki se noče udajati iluzijam, ni pričakoval, da se SSPZ. združi po vseh teh manevrih v bitki za združenje in proti — kajti — kot rečeno, bila je spočeta v nasprotovanju organizaciji s katero se bi imela sedaj združiti, in dokler bo v nji prevladoval ta duh ustanoviteljev, bo šla svojo pot.

Predsednik SSPZ. je v svojem argumentiranju za združenje naglašal, da se združuje vse — mala podjetja v truste, trusti posameznih dežel v mednarodno truste. Pa ni nikogar o ničemer prepričal. 65 članov konvencije je reklo, da gre SSPZ. lahko z uspehom svojo pot — vodilni opozicionalci so zatrjevali, da je vzlic tekoči negotovosti glede združenja napredovala, in njen vrhovni zdravnik je v slavnostni številki glasila izražal upanje, da se morda razvije v vzor organizacijo, ki bo kedaj pozneje služila kot magnet združevanja. Tako nekako bi se gla-

silo, če bi bilo njegovo mnenje stisnjeno v nekaj besed.

SNPJ. kot taka v vrstah članov sedme redne konvencije SSPZ. ni bila priljubljena organizacija. Večinoma so tudi njeni člani, a vendar žele poleg nje še eno separatno organizacijo. To je bil en vzrok njihovega sklepa proti združenju; drugi, ki ni prišel toliko na dan, so interesi. Tretji, baje velika ovira, je "diktatura" v SNPJ., kjer člani niso enakopravni in nimajo pravic, posebno ne v glasilu, kakršne jim daje SSPZ. Frakcijski boji v SNPJ. so po zatrdilu nekaterih tudi doprinesli svoj del v diskreditiranje združenja. "Izredni asesmenti" po združenju SNPJ. s SDPZ. so istotako nudili nasprotnikom združenja kopo protivnih argumentov. Ali tudi SSPZ. se ni rešila izrednih asesmentov in se jih ne bo z odklanjanjem združenja, kajti vzrok tem so večji izdatki kot redni dohodki, kar je po nekaj dneh razprave spoznala tudi ta konvencija.

"Proletarec" z dne 31. maja 1928 — nekaj dni pred konvencijo — je pisal v članku "Sedma redna konvencija SSPZ." med drugim:

"... Združenje ne more biti v kvar nobeni organizaciji, pač pa imajo od njega vse korist. Čimvečje, temboljše, je pravilo današnjega sveta. Izjem ni. Kakor za industrijo, za zavarovalniške družbe, zadruge, denarne zavode itd., tako je tudi za podporno organizacijo boljše, ako je velika. Čimvečja, temboljša. Je pa vprašanje, če so tu že potrebni pogoji, ki bi omogočili združenje v dobrem razpoloženju, v duhu prijateljstva in sodelovanja. Če jih še ni, tedaj združenja ni treba izsiliti..."

SNPJ. je danes tvorba treh podpornih organizacij: Originalne SNPJ., SDPZ. in Društva sv. Barbare. Slednja se je združila že prej s S. D. P. Z. in je prišla z njo vred v SNPJ. Prevelike podpore, ki jih je sprejela v zavarovalniški sistem skupne organizacije združitevna konvencija SNPJ. in SDPZ. so en vzrok, da združenje ni postalo privlačnejše. Kajti eni so prejeli ti-soče dolarjev podpore, ostali pa so plačevali izredne asesmente. Drugi vzrok je, da skupna organizacija ni mogla dokazati, da je v stanju

ZNIŽATI upravne stroške, ker so pri nji višje, kot pa pri manjših organizacijah. Res, da ima tudi funkcije ki jih druge nimajo — ali v agitaciji to ni bilo pojasnjeno. Frakcijski boji, ki so jih nekateri navajali za oviro združenju, niso stvar samo ene organizacije, kajti "frakcijske" razlike se pojavijo že v družinah in se nadaljujejo povsod. SNPJ. je danes močna organizacija, vzeto z vidika našega naroda, ne le po članstvu, ampak tudi finančno. Dokler so ji pionirji kazali pota ter uvajali v njo "novotarije", ni bila "magnetična". Sloves je dobila šele, ko so se "novotarije" izkazale za praktične. Naval novega članstva je vrgel v njo tudi tisoče takih, ki se ne "strinjajo" z onimi, ki so jo gradili. In tako so prišle "frakcije". Poleg tega je bil nanjo vprizorjen organiziran naval tudi od zunaj, ki je dobil svoj izraz na waukeganski konvenciji. Prestati je torej morala precejšnje krize.

SNPJ. ima še vedno — vsaj formalno — združitveni odbor, ki pa pod sedanjim vodstvom ne odgovarja nalogi. In tudi če bi, konvencija SSPZ. bi idejo združitve zavrgla vseeno, ker so se stvari razvijale v tako smer.

SNPJ. ni izgubila ničesar — SSPZ. ni izgubila ničesar. Članstvo obeh plačuje kolikor treba, in če bo treba več, bo plačevalo več. Vsaj še za nekaj let bo veljalo to pravilo.

Nikjer ni bilo razvidno, da je vprašanje združenja SSPZ. s SNPJ. v resnici pereče s stališča OBEH organizacij. Prva se je morala odločiti: Kako in kam? Druga se s stvarjo kot taka sploh ni pečala. In to je dobro, kajti njena rezerviranost sedaj lahko dovede do združenja kdaj pozneje, ako prodre v vodstvih in med članstvom spoznanje, da je laglje delati skupno v močni organizaciji, kakor pa razdruženo v šibkih.

Albin Čebular:

MISEL

Morje ljudi gre na tuje
iskat blagostanja —

Po cesti poln voz ropota,
vlak poln po tiru drdra
in ladje prenašajo vsak dan stotine,
vse tja v nedogledne daljine.

Doma,
doma pa žene čakajo,
v grudo rujavo se zagrizujejo,
otroci še nerazviti se šibe pod bremen
in ostre poteze se jim v obraz zarezujejo.

Le včasih oddih —
O, saj pride, saj pride kmalu z dolarji,
saj dobro služijo tamkaj rudarji;
in potem,
potem bo dobro vsem! —

Javno lastništvo prometnih sredstev, elektraren, plinaren itd. "je ljudstvu škodljivo"

"Ako hočete, da bodo cestne železnice, vodovodi, elektrarne, plinarne itd. res služile ljudstvu in da bodo sposobno upravljane, ne dopustite, da bi postale javno lastništvo. Edino privatna iniciativa in privatno lastništvo je v stanju obratovati naprave javnega značaja vzorno in v prid konsumentov kakor lastnikov."

To berete dan za dnem v uredniških člankih kapitalističnih listov, v poročilih in člankih sotrudnikov in v oglasih. To čujete na predavanjih, na govorniških tribunah in v šolah.

V zaslišavanjih pred federalno obrtno komisijo so priče izpovedale, da privatne public utilities družbe takorekoč narekujejo, kakšen naj bo pouk v tem oziru v ameriških visokih šolah. O zadevah coloradske univerze odločuje 24 eksekutivnih odbornikov korporacij javnih naprav, katerih naloga je vplivati, da se dijake vzgaja v lojalnosti kapitalističnim interesom. Kako? Profesorji jim morajo dokazovati, da je javno lastništvo škodljivo, da ubija privatno iniciativa, da ubija voljo za odgovornost, kar ima za posledico drage obratne stroške, poleg pa je še obratovanje tako nevezorno, da ima ljudstvo samo škodo. Theodore J. Grayson, profesor na pennsylvanski univerzi, je dobil \$250 za vsak govor, tri po številu, v katerih je "znanstveno" dokazoval, da je javno lastništvo škodljivo interesom ljudstva. Prometna sredstva, javne naprave in vsa druga bogastva naj torej ostanejo v "interesu ljudstva" v posesti milijardarjev. Kdo je plačal tega profesorja, da je govoril "v interesu ljudstva" proti javnemu lastništvu? Nihče drugi, kot zveza ameriških public utility korporacij, katere donajajo kapitalistom ogromne profite in se boje zanje. Neki profesor coloradske univerze je dobil v isti namen nad tisoč dolarjev. V dogovoru s coloradskimi utility korporacijami je coloradska univerza pooblastila nekega Huberta P. Wolfe-a z Northwestern univerze (Evanston, Ill.), da preštudira vse učne knjige, ki so v rabi v coloradskih višjih šolah in pronajde, če je v njih kaj takega, kar bi bilo v prilogi agitaciji za javno lastništvo.

Agitacija v šolah proti javnemu lastništvu ni direktna, pač pa se opira na razne "znanstvene premise".

Javno lastništvo samo na sebi sicer ni garancija za uspeh podjetja, toda je laglje uspešno kakor privatno. Je pa odvisno, kdo je na vodstvu. Ako vodijo državno podjetje ljudje, ki so pristaši privatnega lastništva in kupljeni ob enem od privatnih interesov, da pomagajo k neuspehu, je polom neizogiben. Zato se kapitalistični interesi trudijo, da ostane višje šolstvo

pod njihovo kontrolo, kajti samo tedaj morejo dijaštvo — bodoče funkcionarje, tehnike in administratorje — prepojit s kapitalistično vzgojo ter ga navdati s predsodki do socializma. Ker dijaki večinoma niso gladni, ker ne poznajo borbe milijonov delavcev od blizu, kapitalistična propaganda nima težav, da jih nadvlada. Samo tisti dijaki, ki znajo trezno misliti, ki se znajo poglobiti v probleme ljudstva s stališča ljudskih interesov, so sposobni postati socialisti.

Žal, da jih je med njimi v tej deželi zelo majhen odstotek, ki bi v resnici imeli tako sposobnost. Veliko več je onih, ki sicer razumejo to stvar, toda so rajše na strani gospodarjev, ker jim lahko pomagajo naprej, ljudstvo pa jim ne nudi te nade. Preje bi naleteli med njim na nevhvaležnost. Kapitalist zna ceniti veččake in drugo razumništvo, ki je v njegovi službi, ljudstvo pa tega še ne zna, ker ne zna ločiti med svojim in gospodarjevim služabnikom.

AGITACIJA ZA "PROLETARCA"

Sklepi in nasveti VII. rednega zbora J. S. Z. z ozirom na agitacijo za naše glasilo

Časopisje v splošnem in glasila posebej so važna za vsako stranko, kulturne, strokovne, cerkvene in vse druge organizacije, katere ima veliko delokrog. Nič manj ni važno za socialistično stranko, in naša J. S. Z. ne bi mogla biti brez svojega glasila.

Ako bi bil "Proletarec" bolj razširjen, bi bila JSZ. jačja, izvrševala bi več dela in naprednost naših naselbin bi bila toliko višje.

Sedmi redni zbor se je z vprašanjem naše tiska, predvsem našega glasila, mnogo pečal. Podane so bile mnogotere sugestije, a vsaka je naletela na isti odmev: "Če hočemo, da se Proletarca razširi, moramo agitirati mi in se ne zanašati na nikogar".

Resolucijski odbor je predložil na podlagi priporočil delegatov, klubov in zastopnikov, ter poslanih resolucij, sledeča priporočila in načrt v skupni resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta:

AGITACIJA ZA "PROLETARCA".

VII. redni zbor JSZ. smatra, da je uspeh socialističnega lista glede na pridobivanje naročnikov odvisen v prvi vrsti od aktivnosti sodrugov v posameznih krajih. V skladu tega je naše glasilo "Proletarec" razširjeno samo v naselbinah, kjer delujejo aktivni zastopniki.

V svrhu, da se "Proletarca" čimbolj razširi, zbor priporoča:

V vsaki naselbini naj naši sodrugi in somišljeniki ustvarjajo zanimanje za "Proletarca". Sodelujejo naj z zastopniki lista kolikor največ mogoče, in vsakdo naj smatra za svojo dolžnost izrabiti vsako priliko ki se mu ponudi, povečati število naročnikov "Proletarca".

Sodrugi, somišljeniki in vsi drugi prijatelji lista naj skrbno, da bodo napredna podporni društva, klubi in kulturne organizacije oglašale svoje priredbe tudi v "Proletarcu", prvič da mu s tem nudijo gnotno pomoč, in drugič, ker se list na ta način razglašal in se zastopnikom olajšuje agitacijo.

Delavci naj vplivajo tudi na trgovce, da oglašajo v "Proletarcu" čimveč. Kdor ne more v vsaki številki, naj mu nakloni oglas vsaj od časa do časa. (Mnogi store to že sedaj, mnogi bi dali oglase, ako bi čitatelji hoteli sodelovati z upravo lista povsod v zadostni meri.)

V gnotno pomoč "Proletarcu" je, ako naročate knjige iz njegove knjigarne.

Važen vir za pokrivanje primankljaja so sredstva, znana kot "prispevki listu v podporo". Da ne bodo eni

sodrugi in somišljeniki obremenjeni preveč, ta zbor priporoča vsem, naj store kolikor mogoče za "Proletarca" v zbiranju doneskov v njegov tiskovni fond.

Zbor priporoča odboru JSZ. ter upravnemu odboru glasila, da čimprej dobi pota in sredstva, ki bi pripomogla, da dobi "Proletarec" stalnega potovalnega zastopnika. V kolikor izvedljivo, naj bi prirejal sestanke in shode v svrhu ustanavljanja novih klubov ter jačanja obstoječih, posejal naj bi seje naprednih društev v namenu, da jih pridobi za pristop v Izobraževalno akcijo, prodajal naše knjige in izvrševal druge agitacijske posle, ki spadajo v tak delokrog.

V izvedbo tega načrta naj upravni odbor Proletarca ter eksekutiva JSZ. skupno podvzameta korake, da se dobi potrebna sredstva. Ustanovi naj se poseben agitacijski fond, katerega vir bi bili prostovoljni doneski.

Kjer mogoče, naj se dobi za gotov okraj potovalnega zastopnika začasno; izvršuje naj isto delo, kot prej navedeno.

Zbor priporoča, da naj vsakdo izmed prijateljev lista, ki ima kak dober nasvet v prid pojačanja agitacije za njegovo razširjenje, sporoči svoja mnenja in sugestije upravnistvu, odnosno upravnemu odboru.

Agitacija za razširjenje "Proletarca" je stvar sodelovanja nas vseh. Čim več nas bo, toliko lažje bodo reševani gospodarski problemi "Proletarca".

Sodrugi in drugi prijatelji, VII. redni zbor se zanaša na vaše sodelovanje.

Od agitatorjev, zastopnikov, čitateljev, in od članstva JSZ. v splošnem pričakujemo posebno v tem letu, da se bo z vso energijo lotilo agitacije. V volilni kampanji moramo iti med ljudstvo s svojimi listi, in če jih hočemo razširiti, se moramo oprijeti dela vsi.

Naprej v kampanji za pridobivanje naročnikov "Proletarca"!

ALBIN ČEBULAR:

PELIN.

V jami
pred nami
je ruda iskreča.

V jami
za nami
so sence božjastne,

V jami
pred nami
oj kri je rdeča.

Žalostne
slutnje
in smrti pošastne!

IVAN MOLEK:

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Dodatek: J. M. Trunkovi argumenti

(Nadaljevanje.)

Kopernikova in Brunova izvajanja so lahko smatrali za prazne izmišljotine, špekulacije, temelječe pač na kaki pomoti ali kakem zofizmu. Galilei pa je odkril važna dejstva, o katerih se je lahko vsakdo v daljnogledu na lastne oči prepričal. To je vzbudilo seveda strah in celo prepadenost v krogih aristotelikov. Cremonini (1552-1631), poslednji italijanski aristotelik, si baje od onega časa, kar je Galilei odkril Jupitrove lune, ni upal več pogledati v noben daljnogled; tak aparat, ki daje dokaze proti "filozofu", so imeli za vražje delo. Sedaj se je začelo po cerkvah pridigati proti Kopernikovega nauku. P. Caccini si je v Florenci leta 1614 izbral za geslo svoje pridige besede iz Dejanja apostolov: "Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo?" in je obsodil vse astronomsko preiskovanje. Galilei je skušal po možnosti dokazati, da njegova odkritja niso v nasprotju s svetim pismom. Pa mu ni nič pomagalo. Naposled je moral sam priznati, da bi se nasprotniki ne dali prepričati, če bi tudi same zvezde stopile z neba in pričale za njegov nauk. Dne 19. aprila 1611 je poprosil kardinal Bellarmine rimski kolegij za mnenje o značaju novih astronomskih odkritij Galileja. Dasi se je odgovorilo, da so ta odkritja znanstveno pravilna, vendar se je poskušalo vse možno, da bi se razširjanje novega nauka preprečilo.

In tako so nazadnje očetje svetega oficija rekli o solncesrednjem nauku, da je "v filozofiji vreden pokaranja, v veri pa bloden". Istega leta je prišel, kakor vemo, Kopernikov spis na indeks. Galilei je bil sprejet od papeža Urbana VIII. Priznavala se je njegova slava za njegove znanstvene zasluge, kakor tudi njegovo pobožno življenje, zajedno pa se mu je prigovarjalo, naj tega krivoverskega nauka ne brani in ne širi. Galilei je nemoten, a tudi nespremenjen v svojem znanstvenem prepričanju delal dalje. Leta 1632 je izdal spis "Dialogi", v katerem se v štiridnevem pogovoru razlagata oba svetovna nastava, aristotelski in Kopernikov, pri čemer se navajajo filozofski dokazi za obe strani, ne da bi se o njih odločalo (indeterminatmente). Tu se razlagata stara in nova svetovna teorija. Salviati in Sagredo zastopata novi nauk, Simplicio brani Aristotela. Prva dva imata vlogi razdeljeni: Sagredo je prenagel, razlaga vse podrobnosti in posledice nove hipoteze in Salviati ga mora večkrat miriti in preklicati marsikatero njegovo trditev. V Simpliciju so hoteli mnogi videti karikaturu tedanjega papeža Urbana VIII. V predgovoru se izrečno povdarja, da je novi nauk hipoteza in da hoče pi-

satelj braniti cerkev pred očitkom, da je novi nauk *obsodila*, ne da bi ga poznala. A to ni nič pomagalo. Knjiga je bila takoj prepovedana in Galilei poklican v Rim pred sv. inkvizicijo. Vesti o njegovem mučenju niso resnične, toda 22. junija 1633 je bil Galileo Galilei obsojen, da mora kleče s prisego preklicati nauk, da se zemlja giblje, ki so ga sedaj takorekoč že definitivno proglasili za krivoverskega. Moral je priznati, da "je nepravilen nauk, da je solnce negibna sredina sveta in da zemlja nasprotno ni v sredi in se giblje"; moral je dalje priseči, da ne bo v bodoče ne z besedo ne s pismom izrekel ničesar, iz česar bi se dal ta nauk izvajati, da pa bo sveti inkviziciji povedal, če pozna kakega krivoverca ali koga, ki bi bil osumljen kot krivoverec.

Galilei je prisegel in si je s —krivo prisego ohranil življenje in možnost nadaljnega, mirnega, nemotenega in zelo plodnega znanstvenega dela. Dasi je oslepel in živel pod vednim nadzorstvom sv. inkvizicije, vendar je bil do svoje smrti 1.1641 čil in delaven. Umrli je v visoki starosti 77 let. Galilei je odprisegel, ni pa izrekel pri odhodu besed: "E pur si muove (in vendar se giblje), — pač pa si je to lahko mislil. S krivo prisego ni spremenil svojega prepričanja. In s to krivo prisego se tudi zemlja v svojem teku ni zaustavila, gibala se je kljub odporu kardinalov in sv. inkvizicije dalje, misli srednjeveškega človeštva niso bile zaustavljene od sklepa kardinalov. Vsi spisi, v katerih se je učilo, da se zemlja giblje, so prišli tja do leta 1757 brez milosti na indeks. Šele papež Benedikt XIV. ni sprejel prepovedi tega nauka v indeks in nazadnje je leta 1822 sv. inkvizicija v Rimu dovolila tiskati tudi take knjige, v katerih so učili, da se suče zemlja okoli solнца in okoli svoje osi".

Se en citat:

Slovenski znanstvenik Ferdo Seidl piše v svoji brošuri "Moderna izobrazba" (str. 17) sledeče:

"Novi nauk (namreč Kopernikov) je bil tudi v nasprotju s točnimi besedami biblije. Rečeno je ondi, da je Jozua rekel solncu: 'Stoj!' ne zemlji. Prvikrat po mnogih stoletjih so se evropski narodi osvedočili, da cerkev ni absolutni vir istine, da se more varati in da je v stvarih spoznavanja nad njo višja instanca: razum in znanost. (Krejši, 1900.) Kopernik je odpahnil vrata ter osvobodil razum in nobena sila jih ni mogla več zapreti. Katoliška cerkev je odklonila njegov nauk ('falsa doctrina divinaeque scripturae omnino adversans', 'in perneciem catholicae veritatis') in postavila njegovo knjigo v svoj seznam prepovedanih knjig (Index librorum prohibitorum). Šele leta 1821, ko je Kopernikovo naziranje v izpopolnjeni obliki bilo že davno splošno priznано med veččaki v astronomiji in je postalo nasprotovanje abotno, so knjigo dali na svobodo. Dandanes je Kopernikov nauk v vseh državah sprejet med prvine

izobrazbe, ki jih nudi že osnovna šola. Nasprotnoče besede biblije se niti ne omenjajo".

Besedo "cerkev" sem povsod sam podčrtal, naglašujoč s tem dejstvo, da resni možje, ki gledajo na ono temno dobo v luči razuma in zdrave kritike, vidijo cerkev kot gonilno silo, ki je povzročila opozicijo in vse omenjene persekucije. Župnik Trunk lahko reče, da so vsi ti možje zapisali "pristno, golo in nesramno laž" — faktov to ne spremeni.

Smešen je Trunkov napor delati neke razlike med cerkvenimi krogi in cerkvijo. "Cerkveni krogi — ki so lahko (!) delali to in to — niso cerkev". Kaj pa je cerkev? Ali ni organizacija ljudi: duhovščine in vernikov? Ali ni duhovniška kasta v tej organizaciji odločujoča sila? Ali ne obstoji vodilna duhovščina iz istih cerkvenih krogov?

Kaj je sveti oficij? Kaj so kardinali s papežem vred? Odkod tista sila, tista oblast, ki je postavljala knjige na indeks, klicala učenjake v Rim in izrekala obsodbe, da morajo kleče preklicati, ako nočejo iti v ječo ali na grmado? Kako bi mogli cerkveni krogi to delati na svojo pest, ako ne bi imeli za seboj moralne opore vsega aparata: cerkve? V čigavem interesu bi bili to delali, če ne v interesu svoje organizacije: cerkve?

G. Trunk vendar ne more utajiti, ako hoče biti pošten, da je bil "Index librorum prohibitorum" cerkvena ustanova in da je bila sv. inkvizicija cerkvena institucija v interesu cerkve. Kar so teologi in kardinali zahtevali, je zahtevala cerkev; kar je papež zahteval, je zahtevala cerkev — mar ni res?

(Dalje prihodnjik.)

Dva slovenska lista prenehala—tretji umira

Meseca marca t. l. je izšel Rev. Černetov "Slovenski Gladiator" samo na enem listu velikosti kot je ena stran "Proletarca". Svoj mali obseg je upravičil z boleznijo (ni bilo točno povedano, ali z urednikovo, ali z "Gladiatorjevo") ter obljubil, da prihodnja številka sledi v kratkem. Ni je bilo, s svojim bojem za "čiščenje" katoliške misli pa nadaljuje v "Amerikanskem Slovincu", kamor so ga zopet vzeli pod streho.

"Glas Svobode" je prenehal popolnoma meseca maja t. l.

"Delavec" v Detroitu je moral izostati v tednu z dne 16. aprila, ker ni bilo novcev, in dne 3. maja, ker je bil urednik oziroma "upravnik", aretiran. Potem je eno številko izpustil radi "boleznij tiskarskega niškega osobja". Chas. Novak je doigral popolnoma, v svoji histeriji pa divja po detroitskih shodih, da se še bolj diskreditira. Več o polomih teh listov v drugih člankih.

Ali čitate redno "Proletarca", ki je najboljši slovenski delavski tednik?

ANGLEŠKA PRILOGA "PROLETARCA"

Na razna priporočila, da se da "Proletarcu" angleško prilogo, je upravni odbor lista sprejel v tem smislu predlog na svoji seji marca t. l. Uredništvo sklepa ni moglo izvesti, ker sedanji obseg lista ne zadostuje niti za slovensko gradivo. Stvar je bila pojasnjena delegatom zadnjega zbora. Eni so načrtovali za angleško prilogo nasprotovati, drugi so priporočali ustanovitev popolnoma angleškega lista, ostali pa so se zedinili za predlog, da začne "Proletarec" priobčevati tudi angleško gradivo z ozirom na naše gibanje med slovensko mladino. Resolucijski odbor je v smislu razprav predložil sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta brez opozicije:

ANGLEŠKA PRILOGA "PROLETARCA".

V našem gibanju, zapopadeno v J. S. Z., in med našimi somišljeniki je že precej v Ameriki rojenih Slovencev. Nekateri teh so zelo aktivni, in njihov krožek se bi večal, če bi imeli poleg agitacije v naselbinah in slovenskega glasila tudi angleško prilogo "Proletarca", v katero bi naši tu rojeni slovenski sodruzi poročali o aktivnostih v naselbinah med mladino ter o splošnih aktivnostih. Razpravljali bi v nji o vsem kar se tiče našega gibanja v splošnem in o delu med našo mladino.

V kolikor mogoče, bi se naj v tej prilogi objavljali tudi dobri, a kratki angleški članki o dnevnih pojavih ter splošnega značaja.

Da se čitateljev, ki so proti zmanjšanju slovenskega gradiva, ne oškoduje, priporoča ta zbor upravnemu odboru "Proletarca", da ustanovi poseben fond \$500, kateri bo omogočil, da bo "Proletarec" izšel enkrat vsaki mesec povečan za osem strani.

Slovenski čitatelji bodo s tem na dobičku, ker so večinoma zmožni čitati tudi angleško.

Kako in do kdaj naj se zbere ta fond, ter druge podrobnosti naj reši upravni odbor s sodelovanjem drugih zveznih odborov ter funkcionarjev.

Angleška priloga bo dala "Proletarcu" več življenja, ustvarila bo zanj že v teku nekaj mesecev veliko več zanimanja in to bo v korist gibanju in listu.

Onim, ki bi raje videli da ustanovimo separaten popolnoma angleški list pod okriljem našega pokreta, priporočamo, da od te agitacije odstopijo, ker je stvar v sedanjih okoliščinah za nas gospodarsko neizpeljiva. Izvedljivo pa je, ako se zavzamemo za načrt, da damo "Proletarcu" angleško prilogo. V interesu lista kot pokreta je, da ga izvedemo čimprej.

Resolucija torej določa, da se angleško prilogo ustanovi ko se zbere poseben fond \$500, iz katerega se bo povečalo "Proletarca" enkrat na mesec za osem strani, da ne bo slovenski del "Proletarca" nič na škodi.

Prva številka z angleško prilogo izide 5. ali pa 12. julija, v kateri bo priobčen tudi zapisnik VII. rednega zbora. Naše sodruge in somišljenike, ki delujejo med mladino, vabimo na sodelovanje. Svoje članke in dopise naj pošljejo najpozneje do 27. junija. Čitatelje in dopisnike prosimo, da povedo svoje mnenje o sklepu zbora, ki je zapopaden v tej resoluciji.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

(Nadaljevanje.)

Cenzor: Tak bedak! Kaj še izprašuje?

Jaz: No, očitno ni dobro razumel. Toda počakajte: Z ljubeznjivostjo, ki je bila lastna samo njim, so začeli sedaj Gospod župnik govoriti o vzornem vzgojitelju mladine, Emanu. Hvalili so njegovo pobožnost, pridnost, spoštovanje do Svete Vere, udanost premilostni Materi Cerкви in so nazadnje razkrili poštenemu Janu skrivnost njegovega slabega srca . . .

"No, ja," je menil pobožni Jan, "če jo hoče vzeti, bi ne imel nič proti temu. Dekle bi bilo vendar učiteljica, in to je boljše kot takole sedeti v sramoti. Toda če je ta človek tak zajec —"

"Počakajte," in Gospod župnik so radostno stopili proti vratom. Odpri so jih — gospodična Rezika je stala vsa rdeča pred njimi. Častiti Gospod so mračno pogledali — toda samo za hip, očitno so se spomnili na nekatere slučaje iz Starega Zakona, ko je Gospod v svoji modrosti ročno pripravil ljudi, ki so bili v kakem slučaju potrebni — in zato so rekli zelo mirno: "Ali bi stopila po Emanka?"

Kakor veter je odhitela Rezika in je za minuto bila nazaj — brez sape — z ravno tako zasoplenim učiteljem. Plahi vzgojitelj mladine je poljubil Častitemu Gospodu roko in ljubeznjivi Pastir so obdržali njegovo desnico v svoji in mu z nežnim glasom dejali: "Snubil sem, Emanek, za vas, in glejte, z uspehom. Ker poznam vašo plahost in boječnost, sem v vašem imenu prosil za Babetkino roko, in naš skrbni gospodar Homolka je rekel "Da". Dobili ste igro. Babetka je krščansko vzgojena, pozna četrto zapoved in očetova volja bo tudi njena. Vaša naloža, Emanek, je sedaj, da se potrudite pokazati vrednega zaklada, ki je v tem trenutku poverjen v vaše roke in vašo skrb. Težko vam to ne bo. Idite samo vedno po tej cesti čednosti in ljubezni do Svete Vere, po kateri ste hodili doslej in blagoslov Gospodov bo počival na vaših glavah. In k temu vam dam že sedaj svoj blagoslov."

Presrečni vzgojitelj mladine je padel na kolena. Častiti Gospod so ga blagoslovili in srečni ženin je zajokal in jim je poljubljal roko. Solze so prišle tudi pobožnemu Janu, na glas je zaplakala gospodična Rezika in Pastir fare tudi niso branili solzam, ko so videli to ginjenost.

"Čeha" vam bom posojal kakor dosedaj," so nazadnje rekli Gospod župnik. Menda so hoteli s to opazko narediti konec splošni ginjenosti — toda doglegli so baš nasprotno. Pobožni Jan je zaječal že glasneje, gospodična Rezika je zavekala in srečni vzgojitelj mladine je znova in znova poljubljal Častitemu Gospodu roko in nevzdržno plakal —

Cenzor: Za Božjo voljo, dovolj! Čisto moker robec že imam! Vse fare se bodo razjokale —

Jaz: Torej dovolj za danes. Torej vidite, paragraf, ali je bilo prav, da so mi oni red črtali?

Cenzor: Razne krivice se godijo po svetu. Sam sem zaslužil že marsikaj . . .

Jaz: Verujem.

Cenzor: Torej ali naj prihodnjič pripeljem Reyla?

Jaz: Prihodnjič ne. Šele za bodoče "Katoliške pripovedke". Toda povejte mu, da ga bom zelo rad videl.

Cenzor: On vas gotovo tudi. V resnici vas ima zelo rad.

VIII.

Cenzor: Govoril sem z Reylom. Rad bo prišel sploh in posebe zato, ker si vi to tako želite. Žal mu je bilo, da ni bil navzoč, ko je nastajala pripovedka o pobožni rodbini Homolkovi, pravi, da bi vas bil opozoril na nekatere reči, ki se sedaj lahko razlagajo kot dvoumne, dasi, pravi, lojalno ne dvomi, da ste imeli pri pisanju v mislih samo eden smisel . . .

Jaz: Zagotovo.

Cenzor: Toda on hoče biti na jasnem. Sveto pismo, pravi, govori: Vaša beseda bodi da, da — ne, ne —

Jaz: Reyl citira Sveto Pismo?

Cenzor: Reyl citira Sveto Pismo.

Jaz: Hvala Ti, Oče Nebeški, da nisem zaman razsvetljeval njegove glave in duše! Ti pa, večni Vladar, drži svojo roko nad njim, da bo vedno imel v duši to, kar ima na jeziku —

Cenzor: Sedaj pa ima v Gradcu proces. Namreč Reyl. Toži časniki —

Jaz: "Obnovo"?

Cenzor: Ha! Ha! Ha! Imenitno! "Obnovo"! Čemu bi tožil "Obnovo"? "Ratibora" toži.

Jaz: "Ratibora"?

Cenzor: To se pravi, njega ne. Njegovega urednika toži. "Ratibora" ni mogoče zapreti —

Jaz: Glejte: Reyl ima še vedno vrzeli v svojem krščanstvu. O Bog! O Bog! Toliko truda sem imel z njim, toda komaj sem ga izpustil, pa že teče tožit, prosim vas, paragraf, povejte mu, da lahko najde v Svetem Pismu besede Jezusove: Ne sodite, da ne boste sojeni — kaj za vruga Novega Testamenta še ni prečital tako daleč! Nič ne pomaga, paragraf, še enkrat mora priti, že prihodnjič ga lahko mogoče pripeljete; mislim si namreč, da bova dala Reylu lekcijo, tudi se zelo zanašam na vašo pomoč —

Cenzor: Prosim, prosim, bom že pomagal —

Jaz: — in bomo pisali novo "Katoliško pripovedko". Sicer pa morava z Reylom ravnati zelo taktčno, to se pravi, po lekciji se bova proti njemu obnašala tako, kakor da nama je po izobrazbi popolnoma enak. Veste, ravnati bo treba diplomatično —

Cenzor: Bodite brez skrbi. To reč razumem. Znam namreč na vsa usta koga okregati in mu potem reči: Nič se ni zgodilo, bodiva si zopet brata. In z Reylom se razumeva, bo že šlo.

Jaz: Dobro. Torej nadaljujmo v našem pripovedovanju.

Slavila se je poroka sramežljive Babetke z vzornim vzgojiteljem mladine, Emankom. Katero pero bi moglo opisati prizor, ko so svatje prišli iz Hiše Gospodove in sedli za mizo, ki jo je skrbna Ana pokrila z belim prtom in stvarmi, ki so človeškemu jeziku tako zelo ugodne? Nad domom pobožnih ljudi so brez dvoma poletavali angeli, mahali s krili in peli: Radujte se, veselite se, saj ste pravični ljudje! — v sobi pa so sedeli na častnem mestu, sedeli žareči od odsvita sreče svojih ljudi Častiti Pastir Fare —

Cenzor: Ampak vi pišete tudi faro že z velikim F?

Jaz: Saj je to tudi Cerkev. In so sedeli med zardevajočo se nevesto in blagim, kakor sladkor v vodi se topečim vzgojiteljem mladine, Babetka je gledala hvaležno in z ljubeznijo na Častitega Gospoda, Emanek pa

je nekočlikokrat pograbil njih roko in jo s hvaležnostjo, polno spoštovanja, poljubljaj, kar so Gospod župnik vedno poplačali s ljubeznjivimi šalami, n. pr.: "Tako, tako, Emanek, drugi mora snubiti za vas, da bi postalo očito, kar je dozdaj bilo vsemu svetu skrito!" Ali pa so mu požugali in dovolj glasno povedali: "Vi ste vendar prava tiha voda, Emanek, in taka tiha voda ne izpodmiva samo bregov, ampak tudi devicam venčke odnaša!" Skratka: na tej gostiji je bilo tako veselo, kakor je lahko samo tam, kjer se pobožni in pošteni ljudje veselijo skupaj s svojim Duhovnim vodnikom.

Tekle so ure, nihče jih ni štel, prišlo je jutro, belo jutro po nočnem svatovanju, in veseli gostje so se razhajali. Pobožnemu Janu in vzornemu vzgojitelju mladine, sedaj Janovemu zetu, se je na prigovarjanje gosposdične Rezičke posrečilo z združenimi močmi Častitega Pastirja spraviti v farovž, kjer sta jim sezula črevlje, slekla obleko in jih s skrbno ljubeznijo položila v postelj — in Gospod župnik so spali mirno spanje po tolikeri radosti, ki so jo s svojo navzočnostjo na ženitovanjski gostiji naredili svojim poverjenim faranom.

Tako je končala gostija.

(Konec prihodnjič.)

S konvencije S. S. P. Z. v Indianapolisu

Na sedmo redno konvencijo SSPZ., ki se je pričela 4. junija v Indianapolisu, je prišlo 76 delegatov, med njimi samo tri ženske, in 11 članov glavnega odbora, skupaj 87.

Za konvenčnega predsednika je bil izvoljen Krist Stokel iz Clevelanda; on je bil edini kandidat. Podpredsednika sta bila Frank Mahnich iz Minnesote in Valentin Pirc iz Collinwooda; tajnik konvencije je bil Fr. Mahnich (Pennsylvania), zapisnikarja pa Ludvik Medveshek in Vatro J. Grill, oba iz Clevelanda. Vsi konvenčni uradniki, razen tajnika in enega podpredsednika, so bili torej iz Clevelanda. — Treba je še dodati, da je konvencija izvolila posebnega zapisnikarja-poročevalca za angleško stran glasila, v katerem objavi važne sklepe. Ta mandat je imel Stanley Tisol iz Pullmana.

Dasi konvencija ni bila hrupna, se je že prvi dan zborovanja opazila precejšnja napetost, ki je poglela potem ko je bilo vprašanje združenja rešeno, oziroma nerešeno. Konvencija ga je namreč zavrgla s 65 proti 22 glasovom. Društva, oziroma članstvo SSPZ. je sedaj na jasnem, da združenja ne bo, dokler se zanj zopet ne pojavi agitacija. V SNPJ. je zamrla kmalu po združitveni konvenciji, v enih, npr. v JSKJ., je nikoli ni bilo dosti, v SSPZ. pa je padla pred nekaj leti, kajti pozornost vseh je obrnjena sedaj na novo polje: pridobiti mladino!

Konvencija je bila otvorjena v Community Hall, katera je bila najeta za zborovanje. Naselbina s tem ukrepom ni bila zadovoljna ter je delovala, da se vrši v Slov. nar. domu, katerega so prenovili v ta namen. Delegacija je sklenila, da se konvencija že naslednji dan preseli v Dom, ki je sicer majhen, toda je tej konvenciji odgovarjal.

Konvencija je izvolila odbor za pritožbe, za pregled poslovnih knjig, za določitev plač in resolucijski odbor.

V razpravi o glasilu je z 61 glasovi zaključila, da

ostane glasilu SSPZ. clevelandska "Enakopravnost", ki je enkrat na teden obligatna za vse člane; vsak plača za glasilu 75c letno. Ponudba "Enakopravnosti" je bila ista kot na prejšnji konvenciji, namreč 75c od člana na leto, kar je manj, kot stanejo glasila drugih organizacij, ako vpoštevamo samo ceno. Ponudbe so poslali še listi "Vestnik", "Proletarec" in "Glas Svobode", dasi slednji več ne izhaja. Vsi ti so bili vprašani za cene. Zagovorniki lastnega glasila so naleteli na zapreko v stroških, ker SSPZ. ne bi mogla izdajati tednika za tako ceno kakršno plačuje za sedanje glasilu. Najnižjo ponudbo je dal "Vestnik" (72c na leto), najvišjo pa "Proletarec". (Opomba: Prvič, "Proletarec" ni dal ponudbo iz kakih konkurenčnih motivov, ampak jo je poslal, ker je bil vprašan zanjo. Drugič, bazirala je na izdatkih sedanje oblike lista, povečanega za osem strani tedensko, kolikor bi se približno porabilo za glasilu. Račun je bil poslan samo za vsoto, ki jo je navedla za tisk tiskarna, katera je striktno unijska in bi dela ne izvršila ceneje. Ponudba pa bi bila nižja, če bi Proletarec v tem slučaju obliko spremenil! — Uprav.)

Dasi v SSPZ. ni nikakih idejnih bojov in zato ni razdeljena v "frakcije", je vseeno prišlo večkrat do precej ostrih razprav. Komunisti so imeli tu par aktivnih, treniranih članov, ki pa se niso poslužili taktike kakršne so se držali kot klošč na waukeganski konvenciji SNPJ.

Konvencija je bila zaključena v ponedeljek 11. junija zvečer. Zborovala je sedem dni. Računali so, da bo delo z lahkoto opravila v enem tednu, a so računali unesli. Imena novih odbornikov in druge zanimivosti navedem prihodnjič. — X.

Veličina socialistične organizacije v Berlinu

Organizacija socialistične stranke v Berlinu ima blizu 54,000 članov in članic. Tekom leta je vzlic veliki brezposelnosti med delavstvom napredovala za 8,786 članov in članic. V agitaciji je razpečala več milijonov letakov, posebna agitacijska številka dnevnika "Vorwaerts" je izšla v 1,350,000 izvodih in vršilo se je nešteto shodov. Socialisti imajo v berlinskem mestnem svetu 73 odbornikov, med njimi devet žensk. — Imajo razne domove, liste, zadrage, gledišča itd.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

članek "Letalci preletavajo svet", nadalje članek in resolucija, v kateri VII. redni zbor izraža svoje stališče z ozirom na položaj med premogari in njihovo stavko. V tej številki članek "S. S. P. Z. in združenje", resolucija zadnjega zbora za ustanovitev angleške priloge Proletarca, članek o propagandi proti javnemu lastništvu itd.

Pretepi in pijančevanja

Ako je prohibicija napravila med kom nasproten učinek kot se ga je nameravalo, ga je napravila prav gotovo med raznimi priseljenimi narodnostmi, in ameriški Slovenci pri tem niso izjema. Pijančuje se med njimi, kjer le "mogoče", več kakor pa pred prohibicijo. Učinek pa je nasproten raditega, ker so preje naši ljudje pili največ pivo, precej žganja in prav malo vina. Sedaj pa prednjačita vino in žganje (slednje zelo slabe kakovosti). Pisec tega članka je v prošlem letu precej prepotoval in je bil tudi med premogarji v stavkovnih okrožjih po vzhodu, v industrialnih mestih in v malih krajih, kjer je samo po par tvornic.

Povsod sem opazil več ali manj pijačevanja, ki naš narod naravnost pogublja. Ljudje postanejo nepristopni za zdrave misli. Tudi blaznice dobe svoj del; videl sem nemalo družin, ki niso drugega kakor gnezda krega, pretepa in pijanosti.

"Povsod se pije," je na moje opazke ugovarjal nekdo, "saj še mašnik v cerkvi pije in tudi Kristus je delal vino."

Tisoče ameriških slovenskih delavcev živi v peklu. Delovne razmere med premogarji so se silno poslabšale. Nihče nima več upanja, da se v dogledni dobi izboljšajo. Kam naj izgaran premogar gre, da dobi delo in zaslužek? V Minnesoti je slabo, v centumih jeklarske industrije je slabo, "povsod je slabo". Med nami tvorijo izučeni delavci zelo majhen odstotek. Večinoma spadajo pod definicijo "common labor". Čim bolj so v peklu, bolj pijejo. Upton-Sinclair pravi v knjigi "Džungel", da človek v peklu laglje prestane pijan nego trezen. Zdi se mu tako, a čezmerno uživanje alkohola ga navsezadnje pritira na dno, da hodi okrog le še kot človeška ruševina.

Od prijatelja sem dobil pismo. "Z delom je tukaj slabo," pravi. "Oh sobotah in nedeljah je vse pijano. Ljudje se v takem stanju pretepajo kakor živina." Ako se bo to nadaljevalo, če ne pride nekje meja, se bo naše ljudstvo docela degradiralo. V nekaterih precej velikih naselbinah nisem opazil ničesar, kar bi družilo ljudi za kaj višjega. Imajo društva raznih jedrot in zvez, v katerih se prepirajo, in prav v takih krajih so najbolj zmešani. Vsako stvar menda iz zapeljivosti ter zlobnosti tolmačijo narobe. Med društvi KSKJ. ali pa kake napredne jednote ni v takih naselbinah nobene razlike. Čitalnice, knjižnice, kulturnih društev zastoj iščeš. Včasih pride kdo z "idejo", da kaj ustanove, a "vse propade". Ni zanimanja, ne razumevanja.

X. X.

Za subvenciranje ljubljanskega vseučilišča

"Jutro" z dne 1. maja poroča, da se je na Slovenskem osnoval poseben odbor, katerega namen je zbirati prispevke za subvenciranje ljubljanske univerze. Že večkrat so v Beogradu prišli na misel, da jo ukinejo, češ, da potrebam Jugoslavije zagrebška in beograjska povsem zadostujeta. Vsi sloji slovenskega naroda so se tej nameri uprli, in tako je univerza v Ljubljani ohranjena. Ni pa to, kar bi morala biti. Prostori, v katerih se nahaja, so nezadostni, manjka ji pripomočkov, manjka ji knjig in še mnogo drugega kar potrebuje dobra univerza. Ker država nima zadosti sredstev za take

stvari, jih je treba najti drugje. Zato se bodo Slovenci v pomoč svojemu vseučilišču zatekli k privatni subskripciji.

"Jutro" pravi, da so mecenji med Slovenci redko sejani. Takih, ki razpolagajo z bogastvi, je malo, takih, ki bi dali po nekaj deset tisoč dinarjev za razne ustanove, pa še manj. "Pri nas nimamo ameriških multimilijonarjev, ki bi z enim podpisom na čeku dali Ljubljani troje palač: univerzo, akademijo in galerijo," pravi E. G. v "Jutru", "zato pa moramo biti tudi glede na znanost in umetnost dobri in previdni gospodarji."

V ožjem odboru "Društva za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada so: Predsednik: Dr. Danilo Majaron, odvetnik. I. podpredsednik: Andr. Šarabon, veletrgovec. II. podpredsednik: Dr. F. K. Lukman, univ. prof. Tajnika: Dr. Jos. Turk, univ. docent. Dr. Albin Ogris, univ. docent. Blagajnika: Dr. Fran. Černe, direktor Mestne hranilnice ljublj. Ivan Avsenek, predsednik Kranjske hranilnice.

Jugoslavija—dežela ministrov

Morda nima politik, ako je količjak spreten in ima za seboj zadosti pristašev, nikjer tolikšne prilike postati minister, kakor v Jugoslaviji.

Beograjsko "Vreme" je 15. aprila priobčilo statistiko ministrov in ministerskih kriz v Jugoslaviji. Od njenega postanka do sedaj je imela kraljevina S. H. S. 122 ministrov. Skupščina šteje 315 poslancev. Če primerjamo to število s številom bivših ministrov, vidimo, da ima vsak tretji poslanec prav dobre šance, da se povsne na ministerski fotelj.

Dosedanji ministerski predsedniki so bili: Nikola Pašić, Stojan Protić, Ljuba Davidović, dr. Milenko Vesnić, Nikola Uzunović in Velja Vukičević. Ti predsedniki so podajali resignacije in potem je kralj enemu ali drugemu poveril sestavo nove vlade. Dva kabineta sta imela tudi podpredsednika; v enem je imel to čast dr. Korošec, v drugem Hrvat Juraj Biankini. Izmed ministrov jih je bilo 53 iz Srbije, 19 iz Hrvatske in Slavonije, 15 iz Slovenije, 13 iz Bosne in Hercegovine, 7 iz Dalmacije, 5 iz Vojvodine in 2 iz Črne gore.

Anton Šubelj na koncertih med Amerikanci

Dasi je Anton Šubelj v Ameriki le malo časa, je bil v New Yorku in Ohiju že večkrat povabljen, da poje med Amerikanci. Dne 23. maja je pel v International Institute, ki je nekaka podružnica Y.M.C.A. Dne 25. maja je pel na konservatoriju v Berea, O. Dne 27. maja je pel v Oberlin College in pri predsedniku konservatorija prof. Shawu, kjer je bilo okrog 100 povabljenih gostov.

Nekaj nastopov pred Amerikanci je imel tudi ta mesec, prihodnjega pa bo imel koncert v Elyju, Minn., kjer se bo vršila konvencija JSKJ. V dosedanjih nastopih med Američani je pel večinoma slovenske narodne pesmi, ki so napravile povsod najboljši vtis. Umetnik Šubelj jih je ne le lepo pel, ampak tudi zelo dobro interpretiral.

Njegovi jesenski koncerti med Slovenci so aranžirani kot dosedaj znano, v Jolietu, LaSallu in v Clevelandu.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

EMIL HERMAN V MINNEAPOLISU.

Emil Herman, potovalni organizator socialistične stranke, ki se je mudil v Duluthu in več drugih krajih Minnesote na agitaciji za obnovitev socialističnih organizacij, je sedaj začasno nastanjen v Minneapolisu, kjer bo do 25. junija. V zadnji številki je bilo pomotoma poročano, da je v Indianapolisu. V Minnesoti je pridobil za povratek k aktivnostim za socialistično stranko več nekdanjih delavskih sodrugov. Njegova glavna naloga je, da obnovi postojanke v važnejših mestih in pa da s sodelovanjem članov ter somišljenikov organizira kampanjo za nabiranje podpisov na socialistične peticije. Kdor izmed sodrugov in somišljenikov v Minnesoti bi rad stopil z Emil Hermanom v stike, naj se obrne na naslov Emil Herman, c/o Ritz Hotel, Minneapolis, Minn.

O PENNSYLVANSKI KONFERENCI IN DRUGO.

LAWRENCE, PA. — Glasovi iz te okolice v naših listih so redki. Vzrok je stavka, brezposelnost in brezbriznost. Zanimanja za poročanje v delavstvu naklonjene liste ni. Strah v borbi za obstanek postaja vedno večji — posledica mnogih porazov, ki so jih doživeli ameriški delavci, posebno premogarji, v poslednji dobi. Pennsylvanski baroni so ošabni in trmoglavi, ker so sedaj oni na vrhu, delavci pa ponižni in nezavedni. To pravilo seveda ne velja za vse, a je vzlic temu pravilo.

Nesigurnost, bojazen in nepoučenost, ki preveča toliko delavcev, jim teše pot v poslabšanje razmer in v uničevanje uniže. To izvajanje morda komu ne bo ugajalo, a je resnično in sliko razmer je najboljšje pokazati v luči resnice. Kaj bi se pretvarjali! Krivi teh razmer smo sami.

Delavstvo ima moč, da jih spremeni na boljše, a se je mora naučiti rabiti. Vabljen je, da se pridruži socialistični stranki, ki je stranka delavcev za delavce, pa se je branijo. To je njim v škodo in vsem drugim. Socialistična stranka nas uči, kakšni moramo biti in kako postopati, kako se učiti, da postanemo močni in da se usposobimo za novi red, v katerem bo beda, izkoriščanje in ignoranca odpravljena. Komur izmed delavcev je kaj za napredek, ako je zaveden, se bo pridružil tej stranki in se boril v njenih vrstah za program industrialne demokracije.

V nedeljo 24. junija se vrši na Lawrence konferenca soc. klubov in društev, ki pripadajo Izobraževalni akciji JSZ. Zborovanje bo v novi dvorani druš. "Prosveta" št. 245 SNPJ.

Naselbina Lawrence ima v zgodovini našega gibanja v Pennsylvaniji in v splošnem odlično mesto. Kot naselbina je bila nekoč večja in veliko živahnejša, a aktivna je, kolikor v danih okoliščinah mogoče, tudi danes. To dokazuje, da klub obstoji vzlic oviram ki niso majhne, in da je imenovano društvo na pogorišču zgradilo novo dvorano. V prejšnji sta se vršili dve konferenci JSZ. — ena pred devetimi leti, ki je zna-

čela njen razpad in resignacijo gibanja v zapadni Pennsylvaniji, in potem po petih letih druga, ki je reorganizirala razkopane moči in danes je pennsylvanska konferenca JSZ. združila vse tukajšnje napredne elemente, ki so pripravljeni delati konstruktivno.

Ker stavka ni še končana in so premogarji izčrpani, bo postrežba udeležencem konference, katerih pričakujemo veliko število, toliko dobra kot bo v danih razmerah mogoče. Počutili pa se boste dobro in doma med nami.

Tisti, ki pridete z vlakom: vzemite vlak v Pittsburghu ob 7:30 minut zjutraj (standard time ali stari čas) na postaji Union. Na postajo Hills, kjer morate izstopiti, se s tem vlakom pripeljete ob 8:21 zjutraj.

Ako se pripeljete z električno železnico iz Pittsburgha, vzemite Washington karo in izstopite na postaji Thompsonville, potem pa imate okrog pol ure hoda do dvorane. Vozijo tudi omnibusi.

Naselbina Lawrence vas pričakuje, da se zberemo skupaj v novi dvorani v duhu sodružnosti in bratstva.

Lawrenški Old Timer.

VRTNI KONCERT IN PIKNIK PEVSKEGA ZBORA "SAVA".

CHICAGO, ILL. — Vrtni koncert — to je pri nas nekaj novega. Priredi ga v nedeljo 24. junija pevski zbor "Sava" v Steržinarjevem vrtu v Willow Springsu. Vstopnina je samo 35c. Poleg zabave na vrtu, petja in iger bomo imeli tudi ples.

Kako pridete tja? Ako vzamete karo, se peljite do Archer Ave. in potem z Archer karo do konca (Cicero Ave.) Tu dobite Joliet karo. Vzemite tiket do Red Gate Stop, ki je par milj naprej od Willow Springsa. Red Gate Stop je tik Steržinarjevega vrta.

Če se peljete z avtomobilom, vzemite Ogden ali Archer Ave. zapadno skozi Lyons ali Summit in potem skozi Willow Springs do Steržinarja. — P. O.

KAKO JE S KLUBOM J. S. Z. NA PULLMANU.

Naselbina Pullman, ki je del mesta Chicago, je pred nekaj leti obnovila socialističen klub št. 224 JSZ., ki je v teku tega časa imel več priredb v tedaj znani Tancikovi dvorani, par predavanj ter nekaj izletov. Bil je aktiven v agitaciji in je sodeloval v kampanjah naše JSZ.

Dasi je delavnost kluba nekako poglela, prenehal ni. Po reorganizaciji so rekli, da ne bo obstal niti leto dni, in eden naših prijateljev je obljubil, da pristopi, če ga ohranimo pri življenju preko leta. Klub je ostal in se razvil v aktivno skupino, prijatelja pa še čakamo, da izvrši obljubo. In če bi pristopili vsi ti, ki radi naglašajo, da so somišljeniki soc. stranke, bi prišlo v klub precej več življenja.

V nedeljo 5. avgusta priredi izlet v Wildwood Preserve, 127th St. ter Michigan Ave. Prišli bomo skupaj, da se zabavamo ter tudi pogovorimo kako in kaj. To je leto volilne agitacije, in naselbina Pullman ne sme iti kar tako mimo. Na ta naš piknik opozarjamo prijatelje ter naše občinstvo v splošnem že sedaj. Za rojake na zapadni strani Chicaga bo to že precej dolg izlet in jih pričakujemo. — V.

SOCIALISTIČNI PIKNIK V RIVERVIEW DOBRO USPEL.

CHICAGO, ILL. — Ves teden deževno in mrzlo, mi pa smo se pripravljali na našo prvo večjo kampanjsko priredbo v tem letu — na piknik socialistične stranke okraja Cook v Riverview parku. V nedeljo 10. junija dopoldne je posijalo solnce in se ni zakrilo pod oblake do 2. Potem pa je bilo par ur več oblačno kot jasno, razen tega še hladno. A vendar so prihajali ljudje na piknik v tolikem številu kot že dolgo ne. Ni sicer bilo še tiste množice kakor nekoč — kriv je veliko tudi avtomobil. Takrat se je le malokdo vozil z njim in ljudje so prihajali v bližnja zabavišča, kakršno je Riverview Park. Sedaj gredo po vsi prostorni okolici v naravo, da se odpočijejo od dela in mestnega šuma. — Pri vходу v park je bilo prodanih nad tri tisoč vstopnic, ali več kot kedaj poprej v zadnjih desetih letih. V predprodaji je bilo razpečanih mnogo tisoč.

Dasi nam vreme prošlo nedeljo ni bilo posebno naklonjeno, je bilo vsaj zadovoljivo, dan je bil v splošnem lep. Mladina se je takoj popoldne začela zabavati s prisostvovanjem soccer nogometni tekmi v kateri je bil atletski klub "Meyer London" ter tekmujoče skupine.

Glavni govornik na pikniku je bil socialistični predsedniški kandidat Norman Thomas iz New Yorka. Predsedoval je William A. Cunnea.

Po programu se je zbrala italijanska skupina v svojem krogu, kjer je govoril profesor s. Bartelli o položaju v Italiji, kjer je Mussolinijev režim socialistično gibanje brutalno zatrl, in o borbi socialistov proti fašizmu.

V židovskem krožku se je razlegalo petje pozno v večer in tudi več drugih narodnostnih skupin si je izbralo svoje prostore, kjer so kramljali in se zabavali. Včasih so se držali te navade tudi Slovenci, ne pa poslednja leta. Opustili so jo vsled slabe udeležbe, a sedaj ko prihaja na socialistične piknike v Riverview zopet mnogo naših ljudi, bi jo bilo dobro obnoviti. Morda se bi dalo na ta način oskrbeti tudi domača okrepčila.

Piknik je to pot uspel tudi gmotno. Člani in članice kluba št. 1 so prodali okrog 400 vstopnic, in precej so jih prodali tudi člani pullmanskega kluba ter srbski sodrugi na North Side.

Banketa v počast Norman Thomasu, ki se je vršil v ponedeljek 11. junija v Douglas Park Avditoriju, se je udeležilo nad 400 oseb. Navzočih je bilo polovico članov srbskega kluba, toda samo pet od kluba št. 1. Glavna govornika sta bila milwaški župan s. Hoan in Norman Thomas. Predsedoval je W. Henry, ker je bil W. Cunnea pozvan iz mesta po opravkih. Kolekta na banketu je znašala \$760. — *Poročevalec.*

VESELICA KLUBA J. S. Z. V BRIDGEPORTU.

BRIDGEPORT, O. — Dasi stavkovni teritoriji v teh časih niso prikladni za prirejanje veselice, se tu in tam vseeno vrše, posebno v krajih kot je Bridgeport, kajtu tu je tudi druga industrija. Naši ljudje, posebno oni ki so aktivni v naprednih akcijah, so bili zaposleni največ v premogovnikih in so sedaj vsled dolgotrajne stavke zelo prizadeti. Ne gre pa, da se bi vsled tega udali melanholiji. Tudi stavkar potrebuje razvedrila kakor delavec sploh. Zato vabimo vse, da pridejo v soboto 30. junija na veselico, ki jo priredi klub št. 11 v Slovenski dvorani na Boyds villu. Igral bo orkester druš. št. 13 SNPJ. Vstopnina za moške je 50c

in za ženske 25c. Prebitek je namenjen v klubove kampanjske svrhe, kajti če hoče v agitaciji uspešno sodelovati, potrebuje ne samo aktivne člane ter članice, ampak tudi gmojna sredstva.

PRVI LETOŠNJI IZLET DRUŠTVA "PIONEER".

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 17. junija priredi druš. Pioneer svoj prvi piknik v tem letu. Vršil se bo v Steržinarjevem vrtu v Willow Springsu. Postaja električne železnice (Archer Limit—Joliet), je Red Gate Stop, ki je tik Steržinarjevega vrta, par milj od Willow Springsa proti Jolietu. Že dopoldne bodo razne atletske tekme, ob 1. bodo na javni dražbi "lunč-basketi", in potem zopet igre, ples in prosta zabava. Člani in članice društva ter prijatelji, kateri se žele peljati s truckom, ga dobe ob 10. dopoldne pri poslopu SNPJ., kjer se bodo zbirali tudi tisti, ki se bodo peljali s svojimi avtomobili. Ta piknik se vrši tudi v slučaju slabega vremena. — *Član Pionirja.*

Deveto zborovanje ohijske konference J. S. Z. v Clevelandu

Zastopniki soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ., katera spadajo v delokrog ohijske Konference št. 2, se snidejo na svojem devetem zborovanju v nedeljo 17. junija ob 9. zjutraj v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu. Seja bo v prostorih kluba št. 27 v starem poslopju.

Večer pred konferenco priredi klub št. 27 zabavni večer. Vabljeni so zastopniki, članstvo in prijatelji, da se ga udeležijo. Postrežba in godba kot običajno. Zabava se vrši v dvorani št. 2, novo poslopje. Vstopnina je prosta.

Dnevni red konference bo zelo važen. Poročali bodo delegatje VII. rednega zbora, tajnik Konference in drugi. Razprave bodo o delu v našem ožjem delokrogu, o kampanji naše stranke v Ohiju, o našem tisku itd. Zastopnike prosimo, da pridejo na sejo točno ob 9. zjutraj, ker je naša želja, da bi zborovali zdržema dokler ne rešimo vsega dela — v nasprotnem slučaju pa bi morali imeti dve seji.

Dobrodošli so nam vsi člani in somišljeniki, kajti čimvečja udeležba, toliko več nas bo, ki se bomo podrobno seznanili z delom ki ga vršimo, z ukrepi VII. rednega zbora, konvencij stranke ter drugih organizacij, s problemi JSZ. in tako dalje. Ohijska konferenca št. 2 je bila ustanovljena l. 1924 po zboru JSZ., ki se je vršil v Clevelandu. Od tedaj je imela osem zborovanj. Prihodnje bo deveto, in upamo, da bo največje in najuspešnejše v njeni zgodovini.

NAROČITE "NEW LEADER"!

Če hočete biti točno poučeni o delavskem gibanju v tej deželi, naročite angleško socialistično glasilo "New Leader". Več sto slovenskih in drugih jugoslovanskih delavcev ga že prejema. Naročite si ga tudi vi. Stane \$2 letno. Naročnino sprejema "Proletarec".

Ali se kedaj potrudite, da bi vaše društvo oglašalo svoje priredbe tudi v Proletarcu?

Kakšni bodo dohodki stavbinskega fonda v tej polovici leta?

V prošlem letu je imel stavbinski fond JSZ., ki je namenjen za gradnjo doma "Proletarca" in JSZ., \$852.12 dohodkov. Skupna imovina fonda je ob zaključku leta znašala \$6,038.99, obveznosti delničarjev pa \$7,682.82, skupaj \$13,721.81.

Če bodo dohodki junija kot so bili par prejšnjih mesecev, bo izkazoval stavbinski fond v prvi polovici tega leta toliko dohodkov kot v obeh polovicah lanskega leta.

Sodruge in somišljenike, kateri deležev še nimajo plačanih, prosimo, da pošljejo nekaj tudi v tem obroku. Kdor more, naj vzame še kako delnico. Oni, ki nimajo še nobene, so vabljeni na subskripcijo. Naročila sprejema tajnik klubovega agitacijskega odseka Fred A. Vider in tajnik stavbinskega odseka JSZ. s. Frank Zaitz.

Sliki, ki sta bili izžrebani na koncertu "Save" dne 20. maja t. l., sta dobila Angeline Tich in J. B. Mihelich. Vsota, ki smo jo prejeli, gre vsa v stavbinski fond JSZ. Sliki je poklonil v namen, da pridemo čim prej do svoje stavbe, umetnik H. G. Perušek. Na tem mestu mu izrekamo iskreno zahvalo.

Novi delničarji, ki so vzeli deleže v tem letu, so Miss Albina Logar, H. G. Perušek in Konferenca JSZ. za Illinois in Wisconsin. Klub JSZ. v Sheboyganu je vzel nadaljne tri delnice, klub št. 1 je plačal \$250, in dodatne delnice so vzeli tudi John Olip, Donald J. Lotrich in F. S. Tauchar.

Vseh klubov, ki so vzeli delnice, je 21, tri Konference JSZ., tri podporna društva in 55 posameznikov. Koliko se bodo te številke povečale v tem letu? Odvisno je od nas, namreč od onih, od katerih pričakujemo sodelovanje. — P. O.

Socialistična stranka v Franciji napredovala v glasovih in mandatih

Vsa Francija in tudi ves svet je z napetostjo pričakoval izida volitev v francosko zbornico, ki so se vršile 22. aprila, ožje volitve pa teden dni pozneje (29. aprila). Tedne pred volitvami so še mnogi sklepali, da bodo zmagale stranke leve, vendar pa je kmalu postalo vidno, da bodo dobile večino stranke vladne koalicije, kateri načeljuje ministerski predsednik Raymond Poincaré. Nji v prilog je tudi nova volilna postava, ki ne vključuje proporcije. Pri prvih volitvah so izvoljeni samo tisti kandidati, ki imajo večino oddanih glasov nad vsemi drugimi. Pri ožjih volitvah lahko ostanejo vsi prejšnji, izvoljen pa je tisti, ki dobi največ glasov, četudi nima večine nad vsemi drugimi. Ta sistem dopušča, da stranke v tednu pred ožjimi volitvami in lahko še prej mešetarijo za glasove. Kandidat, ki nima nikakega upanja na zmago, lahko pred ožjimi volitvami odstopi in stranka, kateri pripada, lahko ponudi glasove svojih pristašev kateri drugi za protikoncesijo.

V novi zbornici imajo socialisti enega poslanca več kot v prejšnji, v kateri so jih imeli sto. Komunisti so imeli v prejšnji zbornici 29 poslancev, v novi jih imajo 13. Izmed socialističnih kandidatov za poslanca je bil poražen Leon Blum, voditelj parlamen-

tarnega kluba v prejšnji zbornici. V novi zbornici ga nadomestita Paul Faure in in Pierre Renaudel, ki sta oba briljantna parlamentarca.

Izmed vodilnih komunističnih poslancev so bili poraženi Ande Marty, Jean Garchery, Vaillant Couturier in Huber.

V Alzaciji so komunisti in klerikalci nastopili s skupno listo in izvolili štiri poslance, dva klerikalca in dva komuniste.

Pri ožjih volitvah so komunisti v Franciji (poročajo da na povelje "od zgoraj" iz Moskve) nastopili povsod s svojimi kandidati in s tem cepili delavske glasove ter pripomogli Poincaréjevi koaliciji do zmage. Če bi komunisti res bili za zmago delavstva, bi kot manjšinska stranka rekli volilec:

Pri ožjih volitvah nimamo izgledov, da pridemo s svojimi kandidati, imajo pa jih socialisti, zato vam priporočamo, da glasujete za njihove kandidate. Marsikakemu socialistu je manjkalo od sto do tisoč glasov do zmage, in malo več kot toliko jih je dobil komunistični kandidat. Kakor v Nemčiji, služijo s tako taktiko tudi v Franciji reakciji. "Čim slabše, tem boljše", pravijo komunisti, toda ta "čim slabše" pomeni, da je slabše za delavce, revoluciji Zinovjevega modela pa s takimi manevri ni prav nič pomagano.

IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v mesecu maju kot sledi:

Številka društva in kraj.	Vsota.
275, SNPJ., Maynard, O.	\$.50
213, SNPJ., Clinton, Ind.	2.00
83, SNPJ., Bingham, Utah	1.00
120, SNPJ., Gallup, N. Mex.	4.00
214, SNPJ., Mullan, Idaho	1.62
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo.	1.50
21, SNPJ., (Dramski odsek) Pueblo, Colo.	6.00
47, SNPJ., Springfield, Ill.	1.00
74, SNPJ., Virden, Ill.	1.00
133, SNPJ., Cleveland, O.	2.00
192, SNPJ., Milwaukee, Wis.	3.00
209, SNPJ., Nokomis, Ill.	2.00
81, SNPJ., Red Lodge, Mont.	3.00
126, SNPJ., Cleveland, O.	20.00
559, SNPJ., Chicago, Ill.	1.00
104, JSKJ., Chicago, Ill.	2.00
58, JSKJ., Bear Creek, Mont.	6.00
333, SNPJ., Blaine, O.	1.00
86, SNPJ., Chicago, Ill.	2.00
206, SNPJ., Gross, Kans.	4.50
7, JPZS., Milwaukee, Wis.	4.50

Klubi J.S.Z.

41, Clinton, Ind.	2.00
47, Springfield, Ill.	1.00
69, Herminie, Pa.	1.00
1, Chicago, Ill.	5.00

Skupaj \$78.62

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo dopoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrug, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

ZAPISNIK ILLINOISKE-WISCONSINSKE KONFERENCE J. S. Z.

(Konec.)

Maslach poroča, da je klub št. 20 aktiven na prosvetnem polju ter da je med srbskim delavstvom v Chicagu deloven v vseh ozirih. Od zadnje konference so imeli 3 predavanja in veselico v pomoč štrajkarjev. Priporoča, da bi v volilni kampanji prirejali skupne shode.

Bizjak od dr. št. 344, SNPJ, poroča, da je bilo njih društvo eno prvih, ki podpira Izobraževalno akcijo. Kupili so tudi delnico za dom JSZ.

Lotrich od dr. št. 559 SNPJ, poroča, da je društvo izvolilo 2 delegata, za sedmi redni zbor JSZ.

V. Pink od dr. št. 568, SNPJ, pravi, da podpirajo Izobraževalno akcijo in jo bodo tudi v bodoče.

Suppanchick od dr. št. 634 SNPJ, pravi, da je njih društvo še mlado, toda upati je, da bodo ostali zvesti Izobraževalni akciji.

Ermenc od dr. št. 1 JPZ, Sloga poroča, da so naročili 100 izstisov majniške izdaje Proletarca. Pomagali so premogarjem na stavki po svojih najboljših močeh.

Demšar od štev. 3 JPZ, Sloga poroča, da podpirajo Izobraževalno akcijo ter upa, da jo bodo tudi v bodoče. Dalje omenja, da je njih naselbina dovolj velika, da bi lahko imela svoj klub, ampak prevelika brezbriznost je kriva, da ga še nimajo; bodo poskusili, da se ga kmalu ustanovi.

Velkovrh od Narodne čitalnice (Waukegan) poroča: Narodna čitalnica v Waukeganu je velikega pomena za našo naselbino, ker širi izobrazbo, vzgaja mladino v naprednem duhu in je najaktivnejša izmed organizacij v Waukeganu. Pripada tudi Izobraževalni akciji.

Frances A. Artach od Samostojnega Izobraževalnega kluba v Waukeganu pravi, da pripadajo Izobraževalni akciji ter sodelujejo na kulturnem polju kolikor je v obstoječih okolščinah mogoče.

Horst za pevski zbor "Naprej" poroča, da "Naprej" vedno sodeluje s klubom, in člani zbora so večji del tudi člani kluba. Prizadevali smo se ustanoviti socialistični klub v West Allisu, a dosedaj nismo imeli uspeha.

Vidmar od št. 7 JPZ, Sloga poroča, da bodo tudi v bodoče podpirali Izobraževalno akcijo JSZ.

S. John Olip poda referat o agitaciji za JSZ, in razširjenje Proletarca ter socialističnega tiska sploh.

Za referat, kateri mi je bil poverjen na zadnji kon-

ferenci, bi potreboval vsaj dve uri časa, ker pa ga nam primankuje, sem pripravil le kratka priporočila in to v splošnem. Po mojem mišljenju se naša agitacija ne da ločiti od Proletarca kakor se Proletarec ne da ločiti od socialističnega tiska. Ne bom poudarjal, da je Proletarec premajhen. To vemo vsi. Vprašanje je le, kako dobiti sredstva, da ga povečamo. Za boljše umevanje tega vprašanja se je dobro ozreti, kako stoje drugi slovenski listi. Največ teh je glasil podpornih organizacij, katere jih vzdržujejo v prvi vrsti za svojo agitacijo. Obstojali bodo, dokler bodo obstajale organizacije, ki jih lastujejo. Ker pa se bodo prej ali slej vse te slovenske organizacije spremenile v angleška društva, bodo tudi njih glasila angleška ter se v marsičem razlikovala od današnjih slovenskih glasil. Lokalni slovenski listi bodo obstojali dotlej, dokler slovenska naselbina ne postane jezikovno ameriška. Ker bo vedno manj ljudi zmožnih čitati naš jezik, bo potreba po listih manjša in ko jo ne bo več, tudi lista ne bo. Razun teh imamo liste, ki so popolnoma ali vsaj deloma lokalnega pomena. Vzdržujejo se največ z oglasi. List kateri je razširjen med narodom enega mesta, bo lahko dobil oglase od trgovcev dotičnega mesta in zraven seveda še splošne oglase.

Fakt je toraj, da se večina, ne samo slovenski ali hrvaški nego vsi listi vzdržujejo z oglasi. Kaj pa Proletarec? Glavni vir mu je naročnina, ki izdatkov niti z daleč ne pokriva. Za pokritje primankljaja se nekaj nabere v podporo listu, nekaj prebitka prinese tudi prodaja knjig, a vse to ne zadostuje, kajti knjig se proda zelo malo. Če bi prodajali lursko vodo ali kakšno drugo tekočino, bi mogoče več prodali. — Potem je pa seveda še en vir dohodkov in sicer tisti, kateri je pri drugih listih glavni, pri Proletarcu pa zadnji. To so oglasi. Pridobivanje oglasov je sicer za socialistični list težava, da, več kot težava! Vendar pa je to edina pot do večjih dohodkov. Pomislimo samo, da bi nam 4 strani stalnih oglasov dohodek zvišalo v toliko, da bi lahko list povečali za 8 strani. Povečan list bi se lažje razširilo, kar bi mu zopet pomagalo. Ako bi izhajal kot lokalni list v kateremkoli mestu, bi seveda dobil več oglasov, ampak "Proletarec" bi ne bil več "Proletarec" in živel bi le toliko časa, kot sem prej omenil. Ker sta sedaj le dva uradnika za JSZ, in Proletarca in preobložena z delom ter jima tako rekoč ni mogoče obračati zadostne pozornosti pridobivanju oglasov, bi priporočal, da bi to vprašanje bilo na dnevnem redu pri vseh naših klubih. Vsak naj bo agentura za oglase, zavedajoč se, da je to delo v korist

V NEDELJO 24. JUNIJA NA LAWRENCE, PA.,

kjer se vrši

konferenca J. S. Z. za zapadno Pennsylvanijo.

Zborovanje bo v novem domu društva S. N. P. J.

Začne se ob 10. dopoldne. Vabimo tudi članstvo klubov in društev, da pride dne 24. junija v lawrenško naselbino v čimvečjem številu, kajti to bo njen in naš dan.

Proletarcu in da je to agitacija, ki bo pomagala, da se ga poveča in razširi.

Glede pridobivanja naročnikov bi priporočal, da se izvoli na vsaki mesečni seji enega člana za pridobivanje naročnikov do prihodnje seje, na kateri mora poročati koliko novih naročnikov je dobil tekom meseca. Za njim izvoli kakšnega drugega člana za naslednji mesec in tako vsak mesec naprej.

Glede agitacije za pridobivanje novih članov v JSZ. sem pesimist v enem oziru, v drugem pa optimist. Da bi se trudili pridobiti tiste ljudi, ki so že leta v Ameriki in se še niso otresli vrah katere so prinesli iz starega kraja, je delo, v katerega ne verujem. Vidim pa lepo bodočnost za naše ideje pri delu med mladino. Več Lotrichev in Radeljnov vzgojimo in naš trud ne bo zamanj. Tej naši generaciji dajmo zastavo v roke in prepričan sem, da bodo delo nadaljevali kadar bomo morali mi stopiti iz vrst armade za boljšo bodočnost. Priporočam, da JSZ. dobi kolikor največ mogoče dobre angleške literature ter jo pošlje angleško poslujočim društvom, ki so priključeni Izobraževalni akciji.

Dalje priporočam, da Proletarec od časa do časa prinaša tudi angleške članke in ko bo povečan, pa stalno 3 ali 4 strani. Iz fonda Izobraževalne akcije naj se naroči nekaj kopij lista New Leader ter se ga pošilja omenjenim društvom. Nadalje naj prosvetni odsek JSZ. preskrbi nekaj dobrih angleških iger, katere bi jim bile na razpolago. Pri klubih pa, kjer je dosti mladine, naj se ustanove odseki, takozvani "Educational and Dramatical Sections". Klub št. 1 je na svoji seji v aprilu o tem razpravljal in uverjen sem, da bo ideja uspela ter napredovala.

Predno zaključim, imam še eno priporočilo. Če pogledamo dnevni red naših konferenc in pa čas, katerega imamo na razpolago, moramo priznati, da je to delo nemogoče izvršiti v tako kratkem času. Priporočam, da si vsaka seja določi samo 2 ali 3 točke, o katerih se bo razpravljalo na prihodnji. Na ta način se zagotovimo, da razprava ne bo površna in da se točke dobro reši. Potem bi se lahko reklo, da je vsaka konferenca nekaj dela dobro izvršila, toraj uspeh, namesto da bi površno skušala rešiti celo število vprašanj v treh urah.

Tauchar predlaga, da se nalaga konferenčnemu delegatu, da predloži Olipova priporočila kongresu JSZ. Sprejeto.

Radelj priporoča, da glede agitacije za Proletarca in glede oglasov ostane pri starem, je pa potrebno, da skuša vsakdo izvršiti v tem oziru kolikor največ mogoče.

Poročilo za zvezo Soc. pev. zborov; poroča Novak: Socialistični pevski zbor "Naprej" v Milwaukee se strinja, da se ustanovi Zvezo pevskih zborov v Wisconsinu in Illinoisu, za enkrat se pa nam zdi nepraktično razširiti delokrog širom Amerike.

Zveza naj bi obstojala iz pevskih zborov naprednega mišljenja. Zbori naj bi imeli prosto roko v svojem delokrogu.

Skupno delo naj bi obstojalo iz skupnega koncerta vsako leto v mestu, ki bi ga določili prizadeti zbori. Program koncerta naj bi obsegal nastope posameznih zborov in en nastop vseh zborov skupaj.

Zveza pevskih zborov naj bi imela arhiv slovenskih pevskih publikacij, to je, lastovala naj bi partiture in spisane posamezne glasove, katere naj bi posojevala včlanjenim zborom za malo odškodnino. Ker smo Slovenci na delavskih pesmih kaj borni, naj bi zveza oskrbovala prevode teksta lepih delavskih pesmi, na katerih so kaj bogati zlasti Nemci. Kar imamo delavskih pesmi sedaj, so po večini skrupulaci ljudje, ki so imeli dobro voljo, a jim je manjkalo zmožnosti.

Kakor vsaka stvar, tudi zveza pevskih zborov ne bo mogla shajati brez financ. Stroški nabave partitur naj bi se pokrivali iz dobička skupnih koncertov. Iz istega vira naj bi se pokrivali upravni stroški. Stroške za posete skupnih koncertov naj bi za enkrat trpeli posamezni zbori. Pozneje se bo tudi to lahko pokrivalo z dohodki skupnih koncertov. Lahko bi se tudi za pričetek plačevala mala članarina, če bi bilo potreba.

Zveza naj bi poskušala z vsemi sredstvi zainteresirati mladino, zlasti otroke. To bi pomagalo mnogo, da bi otroci postali naši. Z otroškimi oddelki bi stvar menda ne bila posebno težka, če bi starši plačevali malo mesečnino; recimo 25c na mesec za otroka, bi se s tem pokrili stroški. Mladinski zbori bi seveda bili neobligatno delovanje zborov.

O referatu se razvije živahna debata, v katero poseže večina navzočih. Končno je sprejet predlog, da se priporočilo sprejme ter predloži kongresu.

V odbor za pravila pevske zveze so izvoljeni Frank Alesh, Andrew Miško za Savo; F. Novak, F. Puncar za Naprej. Na prihodnji konferenci naj predloži ta odbor poročilo.

V korist konference priporoča Olip, da naj se na prihodnji predloži referat glede doma JSZ. in na nji naj se tudi določi, koliko delnic konferenca kupi.

Pogorelec pravi, da je za Olipovo priporočilo, a delnice se lahko kupi takoj. Predlaga, da se kupi dve.

Po kratki razpravi je predlog sprejet.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-jakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

Zastopniki dr. št. 104 v West Allisu žele predavatelja o Izobraževalni akciji. Se sklene, da se jim ugodni. Klub št. 37, s sodelovanjem Zveze ima nalogo preskrbeti vse potrebno.

Dnevnic delegatu za sedmi redni zbor JSZ. je določena po \$5.

Volitve odbora: Za delegata sedmega rednega zbora JSZ. Albert Hrast; za konferenčnega tajnika Peter Bernik; Organizator Joseph Radelj Jr. V nadzorni odbor: Mary Hodnik, Louis Kužnik in Vinko Ločniškar.

Prihodnja konferenca se vrši v Sheboyganu, Wis., enkrat avgusta; datum določi klub v Sheboyganu. Vršita se dve seji.

Alesh predlaga, da se vrši večer pred konferenco kampanjski shod. Predlog sprejet.

John Olip, predsednik zborovanja; Peter Bernik, taj. in blag. konference; Vinko Ločniškar, zapisknikar.

Moskva dala francoskim komunistom 25,000,000 frankov podpore

Francoski trockijevci, ki obsojajo uradno vodstvo kominterne ter njeno taktiko, so pred tedni izdali manifest, v katerem trdijo, da je dala kominterni (komunistična internacionala) komunistični stranki v Franciji tekom štirih let petindvajset milijonov frankov podpore. To trditev podpisuje Boris Souvarine, bivši priznan komunističen voditelj v Franciji.

ŠUBLJEV KONCERT NA ELYJU.

Anton Šubelj priredi koncert na Elyju, Minn., v času konvencije JSKJ.; povabil ga je predsednik odbora, ki ima urediti vse priprave za konvencijo in medkonvenčne priredbe. Ta odbor mu bo nudil vse mogoče sodelovanje, da bo koncert čimboljše uspel. Vršil se bo koncem julija ali začetkom avgusta. — Ker Anton Šubelj slovenski javnosti v Ameriki ni tuj, ni potrebno, da bi tu na dolgo pisali o njemu. Povsod je žel priznanje kot koncertni pevec in povsod ga vabijo zopet znova.

Rojakom na Elyju in po železnem okrožju priporočam, da pridejo na datum, ki ga pripravljalni odbor sporoči za Šubljev koncert, na to redko priredbo, kajti čuli bodo pevca kakršnega še ni bilo med nami. — X.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,
priporočamo moderno,
higijenično pekarno
"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik

1724 So. Sheridan Rd.
North Chicago, Ill.
Tel. 5524

KNJIŽEVNI VESTNIK.

"Pod lipo", leposlovna, poljudnoznanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo. — Vsebinska pete številke je naslednja: Revolucija l. 1848 v zgodovini; France Kozar: Zakopana pravica; France Kozar: Samotna misel; Ameriške slike o stavki; Fran Pogačnik: Pozdrav; Damjan: V strojnici; S. J. Cederbaum: Dvajset ur v potniškem jermasu; Luis Adamič: Iznajditelj in pridigar; Mile Klopčič: Polagoma; Ivan Vuk: Homo homini lupus; Čulkovski: Kaj pravijo; Boris Kristan: Francoske volitve; Historicus: Pereči problemi; listek. Na platnicah: Iz delavskega sportnega gibanja. — "Pod lipo" izhaja v Ljubljani, Aleksandrova c. 7. Naročnina za Ameriko je \$1.50 letno. Naroča se jo v upravi Proletarca.

"Radnički Pokret", socialistična revija, št. IV.—V. (april—maj) ima sledečo vsebino: Reforma socialnega osiguranja (Jovo Jakšić); Dr. Dragiša M. Djurić: Prazizvor filozofije (Milica Topalović); Novi trgovinski ugovori (Dragiša Lapčević); Deset godina ruske revolucije (Sava Muzikravić); Milostinja ili nadnica (Zdravko Todorović); Delavsko združenstvo (Filip Uratnik); o Anton Kristanovi knjigi "O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem" je napisal oceno Dragiša Lapčević; Iz svetske privrede (M. Z.). Razen teh je v tej reviji več drugih člankov, ocen in razmotrivanj. "Radnički Pokret" izhaja v Sarajevu, Jugoslavija. Urad ima v Radničkem domu.

"Hipnotizem, sugestije in ouetizem" je naslov knjigi, ki jo je priredil Adolf E. Vizjak. Izšla je l. 1927 v Celju v samozaložbi. Avtor pravi v predgovoru knjige: "Dasi so knjižni trgi drugih narodov naravnost prenatrpani s knjigami o hipnotizmu in sugestijah, nimamo v slovenskem jeziku razen redkih razprav nobenega takega dela, katero bi nam na enostaven in lahkoumljiv način razpravljalo o tem velevažnem in zanimivem predmetu. Zlasti v povojni dobi se je razširilo tudi med nami v precejšnjem obsegu zanimanje za razne okultne nauke. Ker pa vladajo ne samo med

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Uradije od 2. do 4. pop., izvemši torek in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

preprostim ljudstvom, ampak pogosto tudi med izobraženci popolnoma napačna naziranja o hipnotizmu in sugestijah, sem se odločil napisati to delo.

Edina moja želja, ki naj spremlja to brošuro na poti med slovenski narod je, da predstavi čitatelju vedo o hipnotizmu in sugestijah v njeni pravi luči in da izbriše tako vse predsodke ter odpravi zlasti ono zastarelo mistično naziranje, ki vlada v tem pogledu še vedno med ljudstvom." Cena knjigi za Ameriko je 70c.

"Mladinski list", ki ga izdaja SNPJ. za svoje člane mladinskega oddelka, prinaša od januarske številke dalje opise slovenskih pisateljev, in sicer v angleškem delu pod naslovom "The Leading Slovene Authors". Dosedaj so bili predstavljeni Josip Stritar, Fran Erjavec, Josip Jurčič, Valentin Vodnik in Anton Aškerc (zadnji v majski številki). Poleg teh so v njemu razne druge zanimive črtice, pesmi, uganke itd. v obeh jezikih. Naročnina je \$1.20 na leto.

NAZNANILO ONIM, KI SO NAROČILI SLIKO VII. REDNEGA ZBORA J. S. Z.

Vsem, ki so naročili slike članov in članic sedmega rednega zbora JSZ., sporočam, da so vsem razposlane. Ako se je v stvari dogodila kaka nepravilnost, naj prizadeti sporoči na naslov podpisanega.

Frank Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Illinois.

MARTIN BARETINCIC POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Prošli teden so bili poslani opomini vsem, katerim je naročnina potekla. Mnogi so jo te dni že obnovili, od ostalih pričakujemo, da to store v kratkem. Kdor nikakor ne more in ima namen ostati naročnik, naj to sporoči, da se ga ne briše iz seznama.

Na drugem mestu je sporočeno, da bo številka, v kateri izide zapisnik zbora, imela tudi angleško prilogo ter ilustracije, med njimi sliko članov sedmega rednega zbora JSZ. in druge. Ta povečana številka izide na boljšem papirju, če le mogoče, ne manj kot na 48 straneh. Stroški bodo veliki. One z zapisnikom pokrije JSZ. iz konvenčnega sklada, ostale bo morala pokriti uprava Proletarca. Da se ji to omogoči, smo sklenili apelirati za naročila. Posamezen izvod stane 10c. Čimveč naročil, toliko večja bo cirkulacija, in toliko več čitateljev bo. V tej kampanji je to potrebno. Sodrugi, naročite toliko izvodov, kolikor mislite, da vam jih bo mogoče razpečati. Na sejah, piknikih in sestankih vam ne bo težko prodati od 5 do 25 izvodov.

Iz nekega mesta na zapadu piše prijatelj: "Za Proletarca bomo letos storili vse kar se bo dalo. Zelo je ljudem ugajala prvomajska številka, dasi so se jo brnili naročiti. Naročil sem jo sam in šel potem z njo okrog rojakov. Eni so jo pogledali in so z veseljem dali

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerikanških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam velike izbore raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zalega finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

kvoder zanjo, drugi so rekli, da se jim zelo dopade, a da so v stiski za cente. Tem sem jo dal — češ — če se jim bo dopadla, bo napravila nanje dober vtis in se na "Proletarca" naroče kedaj pozneje.

Eden somišljenik piše: "Pri nas ni novic, ne agitacije, ne naprednosti. Ljudje imajo kare in se vozijo na sprehode in zabave; malo pijejo, delajo, tu pa tam zarentačijo, za izobrazbo in take stvari pa se ne brigajo. Tudi če bi hotel delati, te mine veselje, ko vidiš, da ni uspeha . . ."

Prijatelj, bo uspeh, samo obupati nikar!

Seznam naročnin poslanih od agitatorjev, priobčen v zadnji številki, jih izkazuje 77, kar je malo za te čase, poleg tega pa smo še v dobi kampanje. Da jih je malo, ni krivda onih ki agitirajo, pač pa tistih, ki ne store dovolj, ali pa sploh ničesar. V predproštem izkazu jih je imel Frank Lark, Sublet, Wyo., deset. Sublet je mala naselbina in deset naročnikov je mnogo. So naselbine npr. Collinwood, Milwaukee, Girard itd., kjer so zastopniki redno na delu. V Chicagu jih je Anton Andres dobil sedem — in Chicago potrebuje dobrega zastopnika. Upamo, da bo s svojim delom nadaljeval kakor je v kampanji za zbiranje obleke v pomoč stavkarjem.

So naselbine, v kateri ni nikogar ki bi agitiral za "Proletarca". Zastopnike potrebuje list v vseh. Ko čitate te vrstice in če imate voljo sodelovati, ali ne bi vi prevzeli to delo? Pišite nam po zastopniške listine ter navodila.

Kolona iz upravnštva je poredkoma zastopana. Vzrok je zaposlenost. V tej krizi smo prisiljeni delati z zmanjšanim osebjem, in tako je tajnik JSZ. ob enem tudi upravnik lista. Upraviško delo samo zahteva stalno moč, ki bi izvrševala samo upravniške posle.

Dokler se dohodki ne zvišajo, bomo morali ostati pri sedanjem sistemu, dasi je to slabo za list in za one ki delo izvršujejo. Marsikako pismo, ki zahteva odgovor, leži na mizi prečitano in čaka, da si upravnik kako iztisne čas ter jih reši. Pri pošiljanju opominov bo v bodoče redno pomagal s. Vinko Ločniškar. Vi lahko pomagate s točnim obnavljanjem naročnine ter z agitacijo. "Proletarec" se zanaša na vas.

Anton Jankovich, "večni popotnik", ki je bil delegat prošle konvencije SSPZ. in je mimogrede, na poti v Indianapolis ter preje na zbor JSZ. tudi nekoliko agitiral ter poslal večje število naročnin, piše, da se bi dalo za list precej več napraviti, če bi se delavci zavedali važnosti svojega tiska. Komentira, da je v Nemčiji, Franciji, Angliji itd. delavstvo moč., predno pa je to postalo, si je zgradilo močno časopisje. Tukajšnje delavstvo ni še prišlo do tega spoznanja, dasi je stvar čisto lahko razumeti. Kapitalistični stranki sta oglašani na vso moč, ker je časopisje pod njuno kontrolo, oziroma ga posedujejo "interesi". Delavstvo ga naroča in čita.

ZA CANONSBURG-STRABANE.

V zadnjem naznanilu glede preložitve seje kluba št. 118 JSZ. je bila pomota. Seja se vrši v ponedeljek 25. junija ob 7. zvečer v dvorani druš. "Postojnska Jama" SNPJ. Preložena je na ta dan, ker se vrši četrto nedeljo konferenca JSZ. na Lawrenceu, katere se udeleži večje število tukajšnjih sodrugov. — J. Chesnik.

Trinerjevo Grenko Vino

pokaže svoj uspeh hitro. Vi izgledate lepši in se počutite bolje. "Edinboro, Pa., 5. maja. Po vžitju dveh steklenic, lažje jem in ljudje pravijo, da izgledam bolje. Iskrena hvala! George Hreha." Resnično je brezprimerni želodčni ojačevalec.

OPREZNI LJUDJE

skrbe za varnost svojih vlog, in jih nagajajo tako, da dobe čim več obresti. Naše investicije so za oprezne ljudi.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik.